

ZVONČEK

1938

• LETNIK XXXIX •

Izhaja mesečno — Letna naročnina din 30—

Vsebinska tretjega zvezka

	Stran
1. E. L. Gangl: Belokrajinska uzibanka. Pesem	49
2. Vinko Bitenc: Zgodba o dečku, ki je naposled našel srečo	50
3. Domača maškarada	53
4. Čudne domače živali	54
5. Drago Jerala: Kitajska sveta lilija	54
6. Največji in najmanjši časopis	56
7. Koliko tehta pika nad črko i?	56
8. G. Bötticher - P. G.: Mrzli in gorki stric. Ilustriral Mirko Šubic	57
9. Zakaj žabe v dežju regljajo? Rusinska pravljica	58
10. Franjo Čiček: Mihec Pihec pošlje mačko po meso. Ilustriral Francè Podrekar	60
11. Nekaj športnih izrazov	62
12. Manko Golar: Vse tiho. Pesem	62
13. Junaški sen učenca Janka. Slikanica	63
14. Odrasli se igrajo z železnicami	64
15. O radirki	65
16. Krinke. Za spretné roke	65
17. F. S.: Mladi črnošolec. 2. Tovarna za girlande in umetne rastline	66
18. Marijana Željeznova-Kokalj: Tolščak in plamenjak	68
19. Na pustni torek. Pesmica s slikama	69
20. Iz mladih peres. Jože Spanring: Ej, mladost ti moja! — Božidar Kokotec:	70
21. Pisma Zvončkarjev gospodu Doropoljskemu	72
22. Zastavice za brihtne glave	Tretja stran ovitka
23. Stric Matic — s košem novic	Četrta stran ovitka

„ZVONČEK“ ni namenjen samo domači mladini, ki ji je že 38 let najboljši prijatelj, zabavnik in učitelj. Vsak mesec mora njegov vabeči glas s sveto materino besedo toplo objeti tudi našo deco v sosednjih deželah, pa v Nemčiji, Franciji, Belgiji, na Nizozemskem, v Ameriki in Argentini. Tretjina slovenskih otrok živi v inozemstvu. Naše geslo je: *Mal položi dar, deci na oltar. Starši, učitelji, naročajte „ZVONČEK“ svojim otrokom! Domoljubi, podprite idealno narodno akcijo!*

Pokažite in priporočajte »Zvonček« svojim znancem! Nabirajte pridno listu novih naročnikov! Čim večji bo krog »Zvončkarjev«, tem lepša in obsežnejša bo vsebina našega lista!

»ZVONČEK« izhaja v zvezkih vsak mesec (razen julija in avgusta) in stane v naprejšnjem plačilu za vse leto 30 din, za pol leta 15 din, za tretjino leta 10 din.

Posamezni zvezki so po 3 din.

Uprava in uredništvo »Zvončka« sta v Ljubljani, Krakovski nasip 22.

Rešitev ugank, nalog itd. sprejemamo le prvih 14 dni po odpravi vsakega zvezka.

Glavni in odgovorni urednik: Dr. Pavel Karlin

List izdaja in zalaga Konzorcij »Zvončka«, ki mu načelujeta Franja dr. Tavčarjeva in Engelbert L. Gangl

Tiska Učiteljska tiskarna v Ljubljani (predstavnik Francè Štrukelj)

List s podobami za mladino

Leto 39

*

Marec 1938

*

Štev. 3

Belokrajinska uzibanka

*Ninaj, zlato dete moje,
mama lepo ti popeva,
v zibko toplo tebe deva,
san zapira oči tvoje.*

*Ninaj, dete moje zlato,
k tebi nebo več se bliža,
na krelutih več se niža
s skrinjo angelček bogato.*

*Iz nje sipa božje dare,
da ti bodo srečni dani,
ko bo jutro, brzo vstani
i po hiži gospodari.*

*Use je tvoje, kaj imamo,
najbolj tvoja ja sem mama,
saj ti, čerkica, znaš sama,
da se rade poigramo.*

*Ti si mama, ja sem dete,
po dvorišču se lovimo,
druga drugo dohitimo,
roke so v objem razpete.*

*Oča časih nas pokara:
„Obedve ste ko vreteno!”
To je v smehu izrečeno,
saj mu ni v dobrati para.*

*Ninaj, čerka! Odklenila
več je zvezda rajske dvore,
a da k tebi zlo ne more,
v moje srce si se skrila!*

E. L. Gangl

Zgodba o dečku, ki je naposled našel srečo

Ime mu je bilo Nacek in je štel osem let. V teh kratkih letih življenja se Nacku menda še nikoli ni nasmehnila sreča, čeprav je zmeraj sanjal o njej. Nemara je bil srečen takrat, ko se tega sploh še zavedel ni, namreč kot čisto majhen nebogljenček, ki ga mora mati pestovati in negovati.

Sreča je po navadi od sile hudomušna in se rada izogne nizkih bajt, v katerih žive revni ljudje.

Tako se je izogibala tudi hiše, kjer je stanovala Nackova mati, vdova z otroki.

Nacek, najstarejši med njimi, je bil tih in zamišljen deček.

Nekajkrat je slišal mater, kako je vzklila:

»Oh, revež nima sreče!«

»Kaj pa je to, sreča?« je Nacek vprašal mater.

»Sreča?« se je grenko nasmehnila mati. »To je tisto, kar nekateri dosežejo z lahkoto, drugi pa je ne najdejo, čeprav bi jo z lučjo iskali.«

»Jaz pa grem iskat srečo!« je vzklil Nacek in mu odslej ta misel ni šla iz glave.

Nekega dne se je kar na lepem odpravil zdoma. Bila je že jesen, listi dreves so rumeneli, ajda po poljih je dozorevala.

Nacek je stopal s culo v roki po stezi čez polje in jo je kmalu pri mahal v veliko vas. A kaj je to?

Vsa drevesa po vrtovih so okleščena, razbito sadje leži kar v kupih na tleh.

In ker je bil Nacek že iz vasi, je videl, da polja niso taka, kakor tam na drugi strani, temveč je vse opustošeno, pomandrano.

Njive z ajdo so bile samo gola strnišča, tu pa tam so štrlele gole bilke v zrak.

Ob ozarah je stal kmet in mrko strmел v tla.

»Dober dan, oče«, je vljudno pozdravil Nacek. »Ali je bila vojska pri vas?«

Kmet je najprej zlovoljno pogledal dečka, potem pa je vendarle odgovoril:

»Kakšna vojska! Toča nam je vse pobila, saj vidiš. Taka nesreča!«

»Torej tudi pri vas ni sreče?« je pobaral deček in oči so mu zažarele.

»Kje neki! Celo kopico otrok imam doma, pa bolno ženo zraven in ne vem, kaj bomo jedli. Ampak ti, fante — kam pa si namenjen?«

»Srečo grem iskat«, je kar naravnost povedal Nacek.

»Le išči jo«, se je kmet trpko nasmehnil. »Na ravnem je ne boš dobil, nemara v hribih, tam so bogatejši kakor mi.«

Nacek se je odpravil dalje.

Ravnina se je polagoma spenjala navkreber, na obzorju v daljavi so jo obrobili gozdovi.

Tam je zagledal Nacek na griču cerkev, okrog nje so se belile hiše.

Tja pojdem, je pomislil Nacek, v tistole hribovsko vas. Tam pa mora biti sreča doma.

Sonce se je že skrilo za gozd, in preden je Nacek prispel na vrh griča, se je zmračilo.

Nenavadno tiho je bilo po vasi, nikjer še ni bilo luči. Samo v eni hiši je skozi nezagrnjeno okno mežikala petrolejka.

Nacek se je napotil tja.

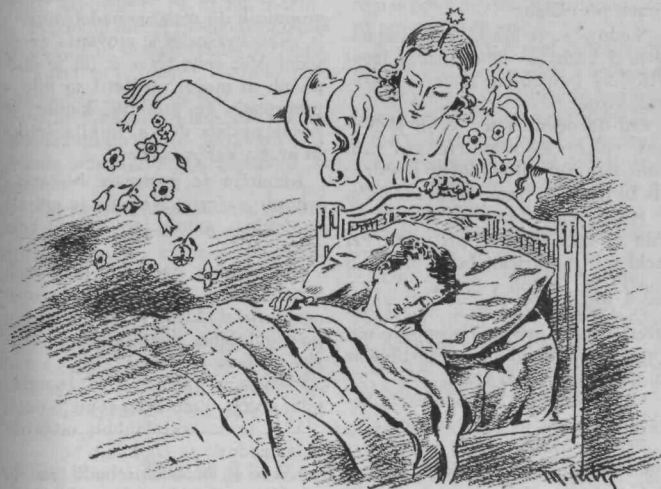
»Dober večer,« je voščil, »ali bom lahko prenočil pri vas?«

Gospodinja in več otrok, ki so sedeli okoli mize in zajemali iz velike skleda, so se začudeno ozrli v dečka.

ca ima prav takšne težave in skrbi kakor vi.«

»Res?« se je dobrohotno nasmehnila gospodinja.

»No, sedi za mizo, boš večerjal. Spal boš pa na senu. Ampak po srečo moraš drugam. V dolini pod na-

»Kdo pa si in odkod?« je vprašala ženska.

»Od daleč, onstran teh hribov«, je odvrnil Nacek. »Namenil sem se po svetu, da bi kje našel srečo.«

»Kaj, srečo? V hribih je prav gotovo ne boš našel, pri nas pa še celo ne. Vdova sem, gospodarja že več let ni pri hiši; od samih skrbi sem osivela. Denarja ni, z njivami, z gozdovi in z živino v hlevu moramo plačevati davke. Pa ti si še otrok, ne razumeš tega, kakor tile naši ne razumejo težav, ki me tarejo.«

»O, jaz prav dobro razumem to«, se je ojunčil Nacek. »Moja mami-

mi je mesto, tam stanuje gospoda, vsega ima v izobilju — tja pojdi po srečo.«

Zarana je Nacek skočil na noge in krenil v dolino. Dolga je bila pot in spet se je nagnil dan, ko je Nacek dospel v mesto.

Truden je bil, zaspan in lačen. Toda ko je zagledal svetle, gladke ulice, bajno razsvetljena okna trgovin in vesele obraze ljudi, ki so hiteli sem in tja, je mahoma pozabil na utrujenost, na lakoto in na spanje. Saj še nikoli ni bil v mestu in še ni videl take lepote.

Če tu ni sreča doma, si je rekel, pa je ni nikjer na svetu.

Hodil je po ulici, poslušal godbo, ki je prihajala skozi okna gostiln, visokih palač in še od druge, in se ni mogel načuditi lepim, svetlim vozovom, ki so vsi v lučih brez konj brzeli po ulicah.

Slednjič se je Nacek vendarle naveličal vseh teh lepot, zakaj lačni želodček in utrujene noge so zahtevali svoje.

Od dozdevne sreče, ki jo je Nacek videl vsepovsod, bi rad tudi sam kaj užil. Stopil je v gostilno, da bi poprosil hrane in prenočišča.

Hrušč, ropot in vpitje mu je udarilo na uho, ko je odprl vrata. Pri neki mizi so kričali in se prepirali moški, vsi zaripli v obraz.

Še preden je Nacek mogel odpreti usta, je pristopil gosposko napravljen, okrogloličen gostilničar in ga porinil skozi vrata.

»Ven, fantalin! Postopačev in beračev prav nič ne potrebujemo!«

Prijel je dečka precej trdo za rame in ga potisnil na ulico.

Grenko razočaranje se je dotaknilo Nackove duše.

Ali tudi v mestu ne bo našel sreče? Stal je potrtn na mestu in se oziral naokoli. Tedajci je ob pločniku obstal avtomobil. Iz njega sta stopila imenitno oblečena gospa in gospod.

Nacek je razločno videl, kako je gospe nekaj padlo iz naročja na tlak.

Skočil je tja, pobral in zaklical: »Nekaj ste izgubili, gospa!«

Gospa se je obrnila in Nacek ji je že pomolil majhno ročno torbico.

»Hvala lepa, dečko. Čigav pa si?«

Nacek je brž razložil kako in kaj.

Gospa, ki je bila še zelo mlada in lepa, toda s silno žalostnimi očmi, je nekaj izpregovorila z gospodom, nato je dejala dečku:

»Pojdi z menoj. Nocoj boš večerjal in prenočil pri nas.«

Z veseljem je stopal Nacek po stopnicah do drugega nadstropja.

Tako krasnega stanovanja še ni videl. Vse sobe (Nacek jih je štel, pa jih ni mogel prešteti) so bile v preprogah, še kuhinja, kamor je gospa poslala dečka, je bila velika in svetla kakor cerkev.

Kuharica je postregla Nacku z izborno večerjo. Nato ga je peljala v posebno sobo, kjer je stala bela postelja.

Na mehkih pernicah je Nacek kmalu zaspal. Sanjalo se mu je o samih rožah, ki jih je trosila na pot belo oblečena, smehljajoča se ženska postava.

»Jaz sem Sreča...« je šepetala vila. »Iskal si me, zdaj si me našel.«

Vila se je bolj in bolj oddaljevala, slednjič je izginila.

Ko se je Nacek prebudil, mu je udarilo na uho glasno prerekanje in loputanje z vrati. Nato je vse utihnilo.

Nacek si je mel oči, ni se mogel takoj domisliti, kje da je.

Vrata so se odprla, v sobo je stopila gospa.

»Si dobro spal, fantek?« se je nagnila čez posteljo in ga pobožala po laseh.

Nacek je opazil, da ima gospa objokane oči.

»Vi — vi ste Sreča, kajne?« se je nepremično zazrl v gospo in obraz mu je sijal od veselja.

»Jaz — sreča? Kdo ti je pa to povedal?«

»Videl sem jo, smehljala se mi je in rože je potresala okrog mene.«

»Sanjalo se ti je, ubožček. Oh, če bi bila jaz samo senca sreče, tako pa —. Nesrečna sem, zelo sem nesrečna. No, saj ti ne razumeš tega. Veš, če bi mi imeli takega fantka v hiši, kakor si ti, pa bi bili srečni.«

Nacek ni mogel razumeti žalostne gospe in je še sam postal žalosten.

Torej ga je upanje, da je končno našel srečo, spet varalo?

»Kar domov pojdem, nič več ne bom hodil po svetu«, je sklenil, skočil iz postelje in se pripravil za odhod.

»Le pojdi, fantek. Doma pri mami boš še najbolj srččen«, je rekla gospa, stopila v kuhinjo in naročila kuharici, naj dečku pripravi nekaj za na pot.

Nacek se je poslovil od gostoljubne družine in s polno culo odšel na ulico.

Zadnje besede ljubeznive gospe so mu neprestano brnele po glavi.

Kamor koli pride, nikjer niso ljudje srečni. Kako neki naj potem on, nebogljени deček, najde srečo? Ali ni res najboljše doma, pri mami?

Nacka je zgrabilo silno domotožje. Skoraj na jok mu je šlo, ko se je mimo polj in gozdov vračal po znani poti proti domu.

A doma je bil Nacek deležen sreče, ki jo je zaman iskal vsepovsod.

Nackova mati je bila že vsa obupana zaradi nestanka otrokovega.

Ko je zagledala svojega sinčka živega in zdravega pred seboj, ga je objela, pritisnila na srce in se od sreče razjokala.

»Kajne, mamica, samo pri tebi je sreča doma, ali ne?«

»Da, Nacek; revni smo, ampak naše revščine ne zamenjam z bogastvom tistih, ki kljub bogastvu ne poznajo prave sreče...«

Nacek se je smehljaj in brisal materi solze, ki so ji polzele po licih...

DOMAČA MAŠKARADA

Gornje obraze razreži po vodoravnih črtah v tri dele. (Ker gotovo želiš, da ostane »Zvonček« cel in nerazrezan, rajši sliko prekopiraj ali preriši na drug papir!) Če potem prestavljaš posamezne dele od leve na desno ali narobe, dobiš vedno nove, zelo smešne obraze.

Čudne domače živali

Ne bom vam pripovedoval o koristnih domačih živalih, ki jih imajo različni narodi, temveč o živalih, ki jih ljubijo ljudje kot prijetne hišne tovariše, kakor pri nas psa in mačko.

Malajci in Kitajci dajejo v tem oziru prednost raznoterim pticem. Zato na Kitajskem ni nič nenavadnega, če srečamo moža, ki gre na sprehod in nese v roki lepo kletko s ptičkom. Najljubše živali prebivalcev oceanskih otočij so neke vrste kljunači, katerim postavi-jo v bližini stanovanjskih koč posebna stojala: na teh čepijo udomačeni ptiči vedno na istem mestu. Brazilski Indijanci imajo posebno veselje s pisanimi in klepetavimi papigami, pa tudi udomačene opice najdemo v njihovih kočah.

Zerjav opravlja v Venezueli službo psa - ovčarja. Ta ptica goni čredo na pašo in jo zelo budno straži, neubogljive živali pa ustrahuje z udarci svojega ostrega kljuna. Zerjav tudi varuje čredo pred roparskimi živalmi in v nevarnosti ali sili prikliče s svojim glasnim vpitjem ljudi na pomoč. Tudi v Afriki uporabljajo domačini neko drugo vrsto žerjavov, da jim delajo red med kokošmi in drugo perutnino. Indijanci ob reki Amaconi imajo za domačo žival »trobentarja«, nekega ptiča, ki je doma v tamkajšnjih gozdovih. Trobentar se zelo hitro privadi na

človeka in je potem celo ljubosumen na mačke in pse, katere skuša z udarci kljuna in s klofutami, ki jih deli s svojimi močnimi krili, prepoditi iz človekove bližine. Izvrstno je uporabljen za nadzorstvo nad ovcami in kozami. Goni jih, dostojanstveno koracajoč za čredo, na pašo in zvečer zopet domov. Tudi južnoafriška kačja štokrlja je koristen hišni tovariš, ki zanesljivo varuje njemu poverjene črede pred nevarnostjo in uboga svojega gospodarja le na besedo.

Na otoku Ceylonu srečamo pogosto močvirno želvo, ki jo imajo v hišah za uničevanje raznoterega škodljivega in neprijetnega mrčesa. Indijanci pa si udomačijo v ta namen v svojih kočah kuščarje. V teh pokrajinah je namreč nebroj murnov, ki postanejo zaradi svoje množine včasih nadležni, kuščarji so pa zelo spretni lovci na te pojoče žuželke. Najbolj čudno domačo žival pa najdemo pri mehiških Indijancih. Ti udomačijo udava ali boo constrictor. Znano je, da je to ena največjih kač na svetu. Uničuje jim podgane in drugo golazen, igra se pa tudi rada z otroki in varuje hišo pred vlomilci.

Kakor vidite, je prav lahko udomačiti marsikatero živalco za prijetnega in koristnega hišnega tovariša. Ni namreč samo pes zvest svojemu gospodarju, temveč skoro vsaka žival, ki jo z ljubeznijo in razumevanjem privadimo nase in na dom.

Drago Jerala

Kitajska sveta lilija

Povedati vam hočem zgodbico, ki je prav gotovo še niste slišali. Zgodila pa se je nekoč v davnih časih ob čajni trgatvi na Kitajskem.

Najbolj čudovito v tej zgodbi je, da nam je zapustila, čeprav se to zdi

neverjetno, živo pričo: krasno, čudovito lepo cvetko, ki jo imenujejo »sveto kitajsko lilijo«. Je to vitka in nežna rastlina, kakor vse stvari v njeni domovini, in njen cvet je bel kakor sneg, ki pada pri nas, ko cvetlica najlepše cvete. Že nekaj let gojijo to cvetko tudi pri nas, toda še vedno je le naš gost, še vedno veje okoli nje skrivnost daljnega Vzhoda. V tem letnem času, ko je vsa narava, vse zelenje in cvetenje umrlo, pričinja tiho kaliti in ravno

o božiču vzbleste njeni kakor bele zvezde oblikovani cvetovi.

Pravijo, da se tistemu, ki pogleda globoko v cvet, cvetica razodene in mu pove ljubko pravljico:

Na Kitajskem je živel pred davnim časom bogat mož. Na smrtni postelji je zapustil svoje premoženje obema sinovoma, vsakemu polovico. Čengija, starejši brat, je bil zvit in pohlepen. Zato si je znal urediti tako, da je dobil vso dobro, plodno zemljo, bratu pa je ostal le kamenit in pust močvirnat svet. Bedni Pinkuan! Prepozno je opazil, kako ga je bil brat ogoljufal. Gle dati je moral, kako so na Čengijevih čajnih nasadih slavili veselo trgateg, on pa je strmел v svojo neplodno zemljo. Ko je brat prirejal velike pojedine, je moral Pinkuan za neznatno plačo nositi v Čengijevo hišo težke košare, napolnjene z različnimi kitajskimi dobrotami; s plavutami morskih volkov, s sladkim ostriznim oljem in okusnimi ptičjimi gnezdi. Lakota je sijala iz njegovega obraza in glodala njegovo telo, bratovo izdajstvo pa je grizlo njegovo dušo.

Nekega večera je stal Pinkuan sam in žalosten na svojem polju in je jokal. Nenadoma je zabliščala svetla luč in zapreti je moral oči, da ne bi oslepel. Kaj se je zgodilo? Gola pustinja njegovih polj je bila spremenjena v belo cvetlično morje. Sredi bujnega cvetja mu je prihajala naproti bajno lepa žena in stopila smehljajoč se k njemu. Dobrota je sijala z njenega obraza. »Samo tri čebulice —«, mu je rekla s tajinstvenim nasmehom, in že je izginila in z njo vsa cvetlična poljana. Okoli Pinkuana je bila zopet temna noč, njegova polja so bila zopet pusta in prazna. »Samo tri čebulice...«, so venomer mrmrale njegove ustnice in kakor v sanjah je korakal proti svojemu žalostnemu domovanju. Tedaj je opazil, ko se je slačil, da bi legel spat, v žepu svojega suknjiča tri rjave, neznatne čebulice. Brez miru in spanca

je preživel noč in komaj je prisvetilo jutro, ga je gnalo na polja. Neka neznana sila je uravnavala njegovo početje, tako da je vsadil vse tri čebulice, ne da bi vedel in hotel, v svojo ka-

menito zemljo. In glej! Že v najkrajšem času se je izpolnilo prerokovanje neznane in tajinstvene lepe žene. Nova, čudovito lepa cvetka, ki je doslej še ni bil nihče videl, je vzevetela na poljih in naredila iz Pinkuana bogatega moža.

To je čudovita pravljica o kitajski sveti liliji. Šele pred kratkim je našla ta cvetka pot tudi k nam. Kakor je rasla na Pinkuanovih kamenitih poljih in uspevala, tako cvete tudi pri nas. Tudi mi si lahko preskrbimo to cvetko, saj ni potrebno ničesar drugega, kakor čarovne besede: »Samo tri čebulice«, poleg sklede, napolnjene z navadnimi kamenčki in nekoliko vode, v katero vtaknemo čebulice. Povsod, v vsaki trgovini s semeni jih dobite. Božična narcisa se imenuje pri nas ta čudežna cvetka, katere snežnobeke cvetne zvezdice ravno v božičnem času razveseljujejo naše oko.

Največji in najmanjši časopis

Kako kratkó življenje ima časopis! V nekaj urah je izmišljen, napisan, natisnjen in — prečitan. S tem je svojo nalogo že izpolnil, zakaj njegova vsebina, pestra in bogata, je pisana večinoma le za en dan. Jutri postane časopis že »včerajšnji«. Skoraj nikogar več ne zanima. Samo kos potiskanega papirja je še.

Pa so vendar izbrali nekje tem kratkoživim proizvodom tiska prostor, kjer obdržijo trajno vrednost. Je to v časopisnem muzeju nemškega mesta Aachena. Tam najdemo časopise, ki so tako stari, da bi jim marsikatera knjiga zavidala njihovo častitljivo starost. Tam so nagromadeni dnevniki iz vseh delov sveta in v vseh mogočih jezikih. K najbolj zanimivim časnikom te zbirke pa prištevajo največji in najmanjši časopis na svetu.

Največji časopis izvira, to pač ne bo težko uganiti, iz Amerike, iz dežele, ki še danes ljubi zelo velike in obširne časopise. Ta velikanski časopis je visok $2\frac{1}{2}$ metra in širok $1\frac{1}{4}$ metra. Te mere odgovarjajo približno meram, ki jih imajo pri nas dobro zgrajena hišna vrata. Ali pa, da vam povem, če hočete, še bolj nazorno: ta časopis je približno

dvakrat večji od table v vaši šolski sobi. Še ta se zdi včasih marsikateremu Zvončkarju, če je bil nepričakovano poklican prednjo, kakor velika črna stena, s katero je svet kakor z deskami zabiti.

Imenovani časopis je izšel l. 1859. v New-Yorku za 73-letnico dneva, ko je Amerika sprejela svojo ustavo, po kateri je bilo njenih 13 kolonij, ki so sicer ostale proste, neodvisne države, združene pod skupnim naslovom: Zedinjene države Amerike. O tem in o neštetih drugih rečeh je bilo pisano na osmih straneh tega časopisa-velikana, na ogromnih straneh, od katerih je vsaka imela 13 potiskanih stolpcev. Tako je lahko čitala eno stran vsa družina. Zato tudi ni prav nič čudno, da je bilo potrebno za sestavo 24.000 izvodov tega časopisa 40 ljudi, ki so delali celih osem tednov na njem s polno paro. Danes bi v tem času enako število ljudi sezidalo precej veliko hišo.

V primerjavi s tem ameriškimi časopisnim orjakom je najmanjši časopis na svetu videti še manjši kakor je v resnici. Tega palčka med časopisi lahko 200 krat položimo na ploskev velikana. Ima torej, to si lahko kaj hitro izračunamo, $1\frac{1}{4}$ centimetra višine in niti en cel centimeter širine. Ta časopisek torej ni večji od drobnega bonbončka. Natisnjen je bil l. 1887. v Guadalajeri v Mehiki in se imenuje »El Telegrama«, to se pravi po naše »brzjav«.

Koliko tehta pika nad črko i?

Gotovo boste mislili, da je to vprašanje predpusna šala? Pa nikakor ni. Dandanes imamo že tako fine in natančne tehtnice, da lahko doženemo tudi težo pike nad črko i. No, vam bom pa povedal, kako so stehali to neznatno stvarco.

Prav preprosto je bilo. Vzeli so kos papirja, napisali nanj nekaj besed in namenoma izpustili nad eni izmed črk i — piko. Potem so vse skupaj stehali in si težo natančno zabeležili. Ko je bilo vse to storjeno, so pa še pripisali piko nad i in takoj papir še enkrat stehali. In glej, list papirja je postal res težji. Razlika v teži pa je znašala 0'00000013 grama (1'3 milijontinke grama). Tako težka je torej pika nad črko i.

II.

TOLST MOŽAKAR JE STRIC TINE
IN ZATO SOVRAG VROČINE.
VES RAZBELJEN IN POTAN
MUČI SE IZ DNEVA V DAN.
ČE PA ZUNAJ MRAZ PRITISKA,
TINE OD VESELJA VRISKA.
ČELO ZIMO SI NE KURI,
OKNA VSA ODPRE IN DURI,
GOLOROK IN GOLOGLAV
SEDE K OKNU. — HLAD JE ZDRAV!
PLAŠČI, KUČME IN COPATE,
KI JIH DOBRO VSI POZNATE,
ZANJ SO NEPOZNANA STVAR,
KER JIH NOSIL NI NIKDAR.
NAJ SNEŽI, NAJ BURJA PIŠE,
BREZ KLOBUKA GRE OD HIŠE.
VEČKRAT SREDI TRDE ZIME
GA PREČUDNA ŽELJA PRIME:
»V RIBNIKU BOM LED RAZBIL
IN SE MALO OHLADIL!«
LED PREBIJE, V VODO SINE,
OJ, KAKO JE SREČEN TINE!
KO PA SE OKOPLJE V NJEJ,
BOLJ MU VROČE JE KO PREJ.
TOŽI: »AH! — LE REDKOKRAT
NAM USPE POSTEN PREHLAD.«
— KO PA PRIDE ČAS VROČINE,
VES NESREČEN JE STRIC TINE.
V NAJBOLJ SKRITE KOTE HIŠE
JO PRIHULJENO POBRISÉ,
SLEČE SKORAJ VSO OBLEKO,
DA SE REŠI PRED PRIPEKO,
POT ZALIVA MU OBRAZ:
»KJE STA, LJUBI SNEG IN MRAZ?«

(Prosto po G. Bötticherju — P. G.)

Zakaj žabe v dežju regljajo?

(Rusinska pravljica)

Rusinske žabe regljajo drugače kakor naše. Naše kličejo »kvak, kvak«, rusinske pa »kum, kum«. Zdaj pa poslušajte, zakaj!

Na Podkarpatskem je živela vila. Stanovala je s svojimi sestrami v gozdni jami. Nekega dne je sklenila, da pojde v vas gledat, kako ljudje živijo.

Oblekla je dolgo belo oblačilo, rdeč pas in lep kožušček, zlate lase pa je skrila pod ruto, da je ne bi nihče spoznal.

In šla je. Noge so jo kar same nesle. Ko se je bližala vasi, zagleda v cestnem jarku človeka. Imel je oguljene hlače, suknjič raztrgan, klobuk ves preluknjan, iz čevljev so mu gledali prsti. Sedel je revež v jarku in jokal.

Vila ga je pozdravila: »Dober dan!« ter vprašala: »Zakaj jokaš, mož? Kaj se ti je primerilo?»

»Kako ne bi jokal. Rodilo se nam je dete, pa ga noče nihče držati v cerkvi, da bi ga pop krstil«, je rekel in začel takoj vili pripovedovati, da mu je Bog dal toliko otrok, da so jim že vse kmetice v vasi botre ali, kakor se pravi po rusinsko, kume. In poslednjemu otroku noče že nihče biti za kuma.

Vila je poslušala in rekla:

»Ali mene nočeš za kumico?«

Seveda je bil mož ves vesel in odšla sta domov. Vila gleda: hiša še toliko da stoji, povsod otrok kakor polen in vsi kriče, da so lačni.

In njihova mati kuha lonček žganecv, premalo za vse lačne želodčke.

No, vila je spoznala, da je čas, pomagati tem nesrečnim ljudem.

Najprej je šla z otrokom v cerkev, pop ga je krstil in vila je nesla otroka materi.

Revna mati gleda, gleda, očem ne more verjeti, da prav vidi. Dete, ki so ga krstili za Marijko, je v zlatih, z dragimi kameni okrašenih povojih.

In kaj šele, ko je Marijko odvila! Dekletce je ležalo v samem denarju.

Zdaj je žena že spoznala, da kumica njene Marijke ni navaden človek.

Pokleknila sta z možem in se dolgo zahvaljevala vili. Le-ta pa se je samo nasmehnila in rekla:

»No, zdaj ne boste več stradali in vsak bo rad kum vašim otrokom. In ti, mož, ne boš več nosil raztrganih čevljev. Da pa ne boš pozabil, kako si bil reven, obesi svoje razbite čevlje nad hišna vrata, da te bodo opominjali, da moraš dajati ubogim, kakor jaz.«

In izginila je.

Minulo je leto, dve leti, pet let. Zdajci se je vila spomnila na svojo kumčico Marijko in je ponoči rekla sestram, da pojde gledat k tistim ljudem, ki jim je pomagala.

In šla je. Preoblekla se je za beračico in se bližala vasi. Kaj je videla?

Na kraju vasi stoji hiša, kakor palača, odprta okna svetijo v noč in godba se razlega in gosli svirajo.

Na dvorišču je polno ljudi, ki se gostijo s sladkimi kolači. Pravijo vili, da slavijo krst, naj gre tudi ona prosit, češ, da ne puste nobenega berača lačnega.

Tega je bila vila kajpada vesela, saj je videla, da jo mož tako lepo uboga.

Stopila je v sobo; za mizami so sedeli najbogatejši kmetje z ženami ter pili in se gostili.

Vila pogleda na vrata — raztrganih čevljev nikjer! Malo nejevoljna je, toda že stoji pred njo gospodar:

»I, ti predrznica! Ali ni dovolj, da gostim na dvorišču revne berače? Menda bi še hotela, da bi te posadil za mizo med gospodinje?«

Vila ga pogleda in pravi:

»Mož, pred petimi leti sem ne le s teboj za mizo sedela, temveč sem bila celo za kumico tvoji Marijki. Toda ti slabo izpolnjuješ mojo željo. Zakaj ne vise čevlji več nad vrati?«

Zdaj je kmet že spoznal, kdo je ta beračica, in je začel:

»O, dobra gospa, sončece zlato, ne jezi se name! Saj vidiš, da dajem beračem na dvorišču kolače in izpolnju-

jem tvoje naročilo. In čevlji so še do včeraj viseli nad vrati. Danes pa sem povabil bogate kmete na krst in sem se bal, da se mi ne bi smejali, pa sem snel čevlje. Toda jutri bodo spet viseli nad vrati.«

Vila je zmajala z glavo, rekoč:

»Človek, ti sicer še daješ ubogim, a dolgo ne boš dajal. Ampak zapomni si: pridem še enkrat, in če ne bodo tvoji čevlji nad vrati, izpremenim tebe in tvojo rodbino v tako grde živali, da bo vsak metal kamenje v vas.«

In izginila je.

Minilo je prvo, minilo drugo leto in spet je preteklo pet let.

Mož si je medtem nakupil mnogo zemlje in toliko govedi, kolikor je ni imel nihče daleč naokrog. Nič ni delal, le po mestih se je vozil z gospodo.

Čevljev pa le ni odstranil z vrat — če bi morda vila prišla. Viseli so sicer nad vrati, toda njegova žena jih je zagnila s svilen o ruto, da ne bi delali sramote pred bogatimi kmetičami, ki so hodile na obisk.

Otroci so hodili v čipkah in svili, bili so razneženi in ošabni, najbolj pa Marijka, ki ji je bila vila kumica.

Bilo je na koncu petega leta pozno zvečer. Zunaj je lilo in deževalo. Zdajci je nekdo potrkal in desetletna Marijka gre vsa nejevoljna odpirat.

Za vrati je stala uboga beračica, vsa zakrpana, ter prosila prenočišča.

»Kar drugam pojdi! Očka in mama sta se odpeljala v mesto, meni pa se noče spati s tako razcapano pod isto streho«, je odvrnila deklica.

Beračica pa je še zmerom stala in prosila, naj ji da Marijka vsaj milodar.

Že, že zapira deklica vrata, nenadno pa zagleda stare čevlje nad vrati, zakrite s svilo. Pograbi jih in vrže ven:

»Tole si vzemi! Ti stari škarpri so nam itak samo v sramoto!«

V tistem trenutku se zabliška, namesto beračice stoji za vrati lepa gospa z žarečimi lasmi. In zagrmí:

»Iz revščine si izšla in na to si pozabila, da sem ti bila jaz za kumico, ker ni hotel biti nihče drug. In tvoj oče in tvoja mati se samo okrog vozita in denar zapravljata. Zato vas bom vse izpremenila v žabe in vsak bo le kamenje lučal v vas!«

In zgodilo se je tako.

Odsihdoh imajo Rusini svoje žabe, ki so člani te ošabne rodbine. Blodijo in skačejo, iščejo vilo in žalostno kličejo: »kum, kum, kum!«

Zlasti pred dežjem se oglašajo, ker je tista vila takrat tudi prišla k njim poslednjič v dežju, in zato zdaj one menijo, da se bo spet v dežju k njim vrnila in jim odpustila.

FRANJO ČIČEK:

Mihec Pihec

MIHEC PIHEC POŠLJE MAČKO PO MESO

NEKEGA DNE JE OPAZIL MIHEC PIHEC PRI MESARJU PSA, KI JE PRIŠEL S CEKROM PO MESO. V CEKRU JE IMEL PES LISTEK Z DENARJEM IN MESAR JE TAKOJ VEDEL, KAKO IN KAJ, STEHTAL JE KOS MESA, GA ZAVIL V PAPIR IN POTISNIL PSU V CEKAR. PES JE CEKAR LEPO ZAGRABIL IN GA ODNESEL DOMOV.

»ČE DELA TO PES, ZAKAJ NE BI MAČKA«, SI MISLI MIHEC IN GRE K MATERI TER JO LEPO PROSI, NAJ GA POŠLJE PO MESO. MATI RAVNO NI IMELA KAJ VREČI V PISKER, ZATO UGODI MIHČEVI ŽELJI. POIŠČE V OČETOVEM ŽEPU DENAR TER NAROČI MIHCU:

»POL KILE OD STEGNA, PA LEPO KOST IN JETRCA!«

MIHEC SI KAKOR ZA NALAŠČ NIKAKOR NI MOGEL ZAPOMNITI TEH BESED IN JE LEPO PROSIL MATER, NAJ MU NAPIŠE NAROČILO NA LISTEK. JE MATI UBOGALA IN JE POISKAL MIHEC CEKARČEK. VANJ JE SPRAVIL DENAR IN LISTEK. ZA MATERINIM HRBTOM JE POBASAL MAČKO TER ODNESEL VSE SKUPAJ K MESARJU. PRED MESARIJO JE POSTAVIL MUCO NA TLA IN JO PRIČEL NA VSE MILE VIZE NAGOVARJATI, NAJ BO TAKO DOBRA IN PRIME CEKAR ZA UHLJE TER GRE K MESARJU. MUC SE JE PUSTIL BOŽATI IN GLADITI, ŠE CELO SABLJO JE NAPRAVIL Z REPOM, TODA CEKRA NI HOTEL ZGRABITI ZA NOBENO CENO. NAPOSLED JE MINILA MIHCA POTRPEŽLJIVOST. NATAKNIL JE CEKAR MAČKI NA VRAT, HITRO ODPRL VRATA IN JO PORINIL V MESARIJO. SAM JE OSTAL ZUNAJ IN LEPO ČAKAL, KDAJ SE VRNE MUC Z MESOM.

MESAR JE RAVNO LUŠČIL DEBELO KOST IN NI OPAZIL MIHCA. SLIŠAL JE LE, DA SO SE VRATA ODPRLA TER ZOPET ZAPRLA IN DA PRED NJIM MIJAVKA MAČKA, KI SI S TAČKAMI VLAČI CEKAR PREKO UŠES.

»HRKADIBRKA!« JE REKEL MESAR, »TEGA PA ŠE NISEM DOŽIVEL, DA BI MAČKA PRIŠLA PO MESO! IN ŠE VRATA SI JE ODPRLA SAMA. HENTANA ŽIVAL, KAKO SI PAMETNA! IMENITNE

SO DANES ŠOLE. SAJ PRAVIM: V MOJIH ČASIH SE TEGA NISMO UČILI! NO, MUC, KAJ BOŠ KUPIL?»

JE POBRAL MESAR CEKAR, NAŠEL LISTEK IN DENAR. ODREZAL JE NAROČENO MESO — ŠE MAČKI JE VRGEL KOŠČEK — IN GA POLOŽIL NA TEHTNICO. NEKAJ, DEK JE MANJKALO. JE POGLEDAL MESAR KUPCA. KUPEC JE PODARJENO MESO ŽE POZRL IN JE SEDAJ NESTRPNO ČAKAL, ČE DOBI ŠE KAJ. ZATO JE BISTRO GLEDAL NA VAGO, NITI TRENIL NI Z OČESOM.

»HUDIMANOVA MAČKA,« SE JE ČUDIL MESAR, »KAKO TI GLEDA NA PRSTE, DA NE BI GOLJUFAL. NE, TEGA NE BI VERJEL, DA SE MAČKE SPOZNAJO NA VAGO, MORAM ŽE PRIDEJATI, SICER BO ZAHTEVAL MUC PREBRISANI SE DINAR NAZAJ!«

JE MESAR PRAVIČNO STEHTAL. VEST GA JE PEKLA, KER NI MOGEL NIKJER GOLJUFATI. SKORAJ JEZEN JE ZAVIL MESO, GA POTISNIL V CEKAR IN POLOŽIL MAČKI PRED NOS. MUCA JE POVOHALA CEKAR. RES, V NJEM JE MESO. MAČJI NOS NIKOLI NE LAŽE.

»KRNJAV BO PRAV«, JE REKLA TER POGRABILA CEKAR ZA ROB IN GA POTEGNILA K VRATOM. MIHEC JE SLIŠAL ZUNAJ, DA JE KUPČIJA SKLENJENA IN DA MAČKA GODRNJA ZA VRATI. PA JIH JE ODPRL NARAHLO. MAČKA JE URNO POTEGNILA SVOJO PRTLJAGO ČEZ PRAG, PA SE JE SKOTALIL ZAVITEK IZ CEKRA, MESO NA ENO, KOST NA DRUGO STRAN. NI BIL MUC TAKO BEDAST, DA BO VLAČIL PRAZEN CEKAR. BLISKOVITO JE POGRABIL MESO, KOST NAJ GLODA MESAR SAM, PA JO JE UCVRL ZA BLIŽNJI PLOT — ZBOGOM.

ČUDOM SE JE ČUDIL MIHEC PIHEC PAMETNI MAČKI, KI NESE MESO TAKO NAGLO DOMOV, DA BO PREJ KUHAÑO. HITRO JE TUDI ON POBRAL CEKAR IN KOST TER STEKEL ČEZ DRN IN STRN, KAR SO GA NESLE NOGE, DA NE BO PREVEČ POZEN. PLATNO, KI GA JE PRODAJAL, JE ŠLO KAR PO ZRAKU.

»KAJ JE ŽE MAČKA TUKAJ?» JE ZAPIHAL NA DOMAČEM PRAGU IN POGLEDAL PO KOTIH TER V PISKER. MATI GA JE ZAČU-

DENA GLEDALA: »ZAKAJ MAČKA? MAČKE SE VIDELA NISEM, ODKAR SI TI ZDOMA.«

»HVALA BOGU, POTEM SEM PA JAZ PRVI!« PRAVI MIHEC. »POMISLITE, MATI, HITREJŠI SEM OD MUCE! OBA SVA ŠLA K MESARJU, TJA LEPO SKUPAJ, NAZAJ PA JE ZAČELA MUCA DIRKATI, JAZ PA TUDI. NESEL SEM KOST, MUCA PA MESO. JAZ SEM ZE TUKAJ, MUCE PA ŠE NI. HAHHA! ALI JE MUCA NEUMNA, DA GRE Z MANO DIRKAT! GLEJTE, ŠE SEDAJ JE NI!«

JE PRIŠLA MUCA DOMOV ŠELE PROTI VEČERU. NITI ZMENILA SE NI, ALI JE KAJ VEČERJE, IN SE JE TAKOJ POTUHNILA SPAT. MIHEC PIHEC PA JE OTEPAL KAŠO IN ŠE VEDNO ČAKAL NA MESO...

★ ★ ★

(Dalje prihodnjiti)

Nekaj športnih izrazov

Na velikih ograjenih prostorih, pa tudi na najmanjšem koščku travnika zabijejo športniki dva kola v zemljo, ki ju seveda v skromnih razmerah nadomestita dve čepici, in igrajo nogomet. Če se je strel z žogo posrečil, potem navdušeno zakliče staro in mlado: gol! To je angleška beseda (goal) in pomeni po naše »krat«.

Meeting (izgovori: miting) je tudi angleška beseda in pomeni: sestati se, srečati se, sestanek.

Team (izgovori: tim) je angleški izraz in se pravi po naše: moštvo enega kluba ali ene igralne strani.

Handicap (izgovori: hendi-kep) je angleška beseda, vzeta iz običajev pri konjskih dirkah. Konji morajo namreč dirkati — kar se tiče njihove teže — pod vsaj približno enakimi pogoji, ker pa so teže konj, ki nastopajo na dirkah, zelo različne, jih spravijo na približno enako težo z različnimi obremenilnimi dodatki. »Roko in čepico« jim je treba dodati, pravijo Angleži: hand and cap, in iz tega je nastala beseda handicap.

★ ★ ★

VSE TIHO

*Use tiho. Le za hip
vzdršti aleja,
v solzah zaišči
odpadla veja.*

*Breza tiha, plaša
o pomladi sanja,
pod odejo belo
smreka glavo sklanja.*

*Sonce je zaspalo
trudno za oblaki
in kot tihi vzdihi
šrepenenja so koraki.*

Manko Golar

JUNAŠKI SEN UČENCA JANKA

Gospod učitelj izprašuje iz računstva to in to, Janko pa „Tri mušketirje“ pridno bere pod klopio.

Ej, mušketir kar sam postal je in na konju že sedi... Klice na pomoč začuje, roparje zagleda tri.

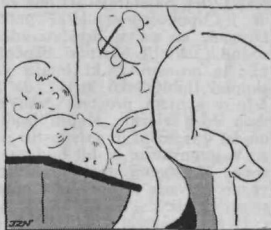
Napadli so košijo kralja... Janko skoči na pomoč, z golim mečem mednje plane, vname boj se krut in vroč.

Bližji se jeklo, tollovaji padajo zapovrstjo... Janko si vesel zažvižga, saj pobil je tolpo vso.

Kralj mu roko da na ramo: „Močna vam je, vitez, pest“, pravi in nato ga vpraša: „Koliko je petkrat šest?“

Zagrozil se Janko, plašno gleda: to učitelj govori! Kralj je proč in njega spremstvo... Janku razred se smeji...

Odrasli se igrajo z železnicami

Kdo izmed vas še ni sanjal pred svojim godom ali rojstnim dnevom o majhni železnici na pogon z električnim tokom, ki bi brzela na pravih tračnicah po sobi in pri kateri ne bi pogrešal ničesar, kar spada k temu obratu, niti semaforjev (signalnih drog), premikalnic in čuvajnih hišic, niti predorov in kolodvorov. Treba bi bilo pritisniti na gumb in mali sobni ekspress bi se pričel premikati...

Vsi dečki sanjajo o taki železnici in zdi se, da ostanejo ljudje zvesti tem mladostnim sanjam še pozneje, ko se že davno prenehali nositi kratke hlače.

Pred nekaj tedni je bila v centralni dvorani Westminstera v Londonu (Westminster je zapadni mestni del Londona, kjer je angleška westminstrska opatijska, v kateri kronarji in pokopavajo angleške kralje in druge znamenite može) odprta neobičajna razstava. Kamor seže oko obiskovalca, povsod vidi brzovozne lokomotive in premikalne (ranžirne) kolodvore. Tu je razstavljenih na stotine lokomotiv in tisoč vagonov vseh vrst in tipov, vse seveda v obliki — igračk. Vsega tega pa ni razstavila morda kakšna tvornica igračk, temveč društvo angleških graditeljev modelnih železnic.

Zdaj pa hočete seveda vedeti, kdo pripada temu društvu? V njem so vključeni ljudje vseh starosti in vseh poklicev. Najmlajši graditelj modelov je star 12 let, najstarejši pa ima že 76 let in je upokojen angleški polkovnik. Drugače so pa v društvu zdravniki, sodniki, učitelji, obrtniki, bančni uradniki in posestniki, ki imajo vsi eno skupno ljubiteljsko strast, da izdelujejo v svojem prostem času modele vseh vrst železnic. Kupiti izgotovljen model v trgovini in ga spustiti pod mizo v stanovanju, bi bil hud pregrešek zoper društvena pravila. Celo vsak vagon in vsak kos tračnic mora vsak sam izdelati.

Ti železničarski graditeljski si stavljajo seveda obilico vprašanj in ker niso naravno vsi v Londonu doma, so med seboj v živahnem dopisovanju kakor na primer zbiralci znamk (filatelisti). Tako vprašuje neki član društva,

po poklicu je zdravnik, društvenega tovariša iz Manchesterja: »Kako gradimo najnovejši tip brzovozne lokomotive in kaj ga loči od starejše oblike?« Ali pa: »Ali ste že preizkusili novi ameriški samogibni sistem premikalnic? Odkar ga uporabljamo, mi še ni pod umivalnikom noben vlak iztiral.« Tako sprašujejo in delajo marljivo naprej. Gradijo centralne kolodvore z dvajsetimi pari tračnic in stikalne plošče, na katerih drobčkane raznobarvne žarnice označujejo, ali je proga »pod posteljo« prosta. Izpeljejo vam gorsko železnico v ostrih serpentinah (kačastih vzponih) po švicarskem vzorcu prav do omotične višine omare za obleko. Vsak kos pohištva, pa najsi bo to kopalna kad ali vodovod na steni, uporabijo za napeljavo, in če so se ene proge in smeri naveličali, razderejo vse in prično znova. Zakaj med tem časom so v velikem svetu izumili že nove vagon, nove premikalne kolodvore in nove lokomotive; modelne železnice pa tudi ne smejo zastarati! Tudi to bi bilo zoper društveno čast.

Sedaj si hočemo še enkrat malo bolj natančno ogledati nekaj stvari v tej obširni centralni dvorani. Kaj se vidi tamle, kjer je taka gneča? Pridrenjamo se bliže in vidimo kolodvor bodočnosti. Dvajset nadstropij je visok, opremljen z dvigali, premikajočimi se stopnicami, s podzemeljsko železnico in s pristajališčem za letala na ravni strehi. Škoda, da je vse skupaj le tri metre visoko in sedem metrov dolgo, kako radi bi s tega kolodvora potovali v široki svet!

Tako pa ostane obiskovalcem razstave le kratka tolažilna vožnja. Okoli razstavnega poslopja je speljana ozkotirna železnica, ki lahko pelje naenkrat 6 potnikov. Kdor obišče razstavo, se sme enkrat peljati z njo. Ko — od gledalcev zavidan — brzi po obsežnem razstavnem prostoru na prostem, mu morda pove kdo od sopotnikov, da so nekateri društveni člani zgradili že daljše proge, take, ki so bile dolge tri sto do štiri sto metrov.

Mi smo pa sedaj videli že dovolj in hočemo le še vedeti, ali se nahajajo med člani tega društva, ki grade za svojo zabavo majhne železnice, tudi strokovnjaki? Ne, teh ni. Vsi mogoči poklici so navedeni v seznamu članov, železničarji in železniški uradniki pa manjkajo in to je končno popolnoma

razumljivo. Kajti, kdor preživi svoje življenje na kolodvorih in v ropotajočih železniških vozovih, ta gotovo ne želi v svojem prostem času ničesar slišati o semaforjih in predorih. Romanika železnice ne neha tam, kjer pričeneja zaslužek ali pa borba za vsakdanji težko prislужeni kruhek.

Kako zelo pa ta šport, izdelovati modelne železnice, zanima ljudi na

Angleškem, je pokazala razstava. V prvih treh dneh jo je obiskalo sto tisoč ljudi; mnogi od njih so pri ogledovanju sami dobili veselje, da bi tudi delali take železnice in se z njimi igrali pod mizami stanovanja.

Pa si dajmo zdaj roko na srce: tudi marsikateri Zvončkar ne bi imel nič proti temu, če bi mogel postati član tega društva!

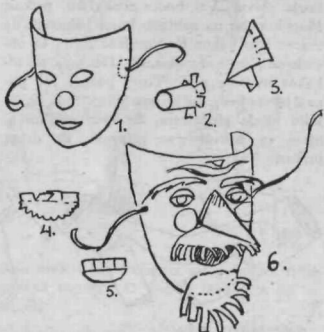
O radirki

Prav gotovo ima vsakdo od vas, kar vas je marljivih in pridnih šolarčkov in šolar, med svojimi šolskimi potrebščinami tudi radirko, ki marsikomu večkrat pomaga iz zadrege. Ali pa tudi veste, od kdaj se na svetu uporablja ta važna potreščina? V starih časih so poznali le radirni nož in radirni prah. Za izbrisavanje grafitnih črt, torej takih, ki so narejene s svinčnikom, pa košček krušne sredice, o kateri že l. 1400. poroča neki italijanski učenjak z imenom Cennini. Da se

pa lahko uporablja za radiranje namesto kruha kavčuk, to je iztuh-tal Joao Hijacint Magelhaens, pravnuk znamenitega pomorščaka. Tako so zabeležili l. 1772. v spisih pariške Akademije znanosti. Portugalci so mu kot izumitelju radirke l. 1918. postavili v Oportu spomenik. Leta 1775. so pričeli prodajati v Parizu gumaste kocke pod imenom »peau de nègre« (zamorčeva koža), imenovane tako zaradi njihove črne barve. Seveda je stala tedaj taka radirka, ki je bila komaj večja od 12 milimetrov, cele štiri franke, kar je bilo v tistih časih mnogo denarja. Danes dobite lepo »gumico« že za pol dinarja!

Krinke

Pisanega papirja najdeš gotovo nekaj pri hiši! Še košček kartona (tršega papirja), nekaj vrvice in kleja, pa imamo vse, kar potrebujemo. Karton urezemo po obliki obraza in ga spodaj zaokrožimo. Potem denemo ta kos papirja pred obraz, zaznamujemo s svinčnikom odprtine za oči, nos in usta in jih izrežemo. Mesti, kjer potegnemo skozi luknjici vrvco ali trak, pa prelepimo še s koščkom tenke lepenke, da se nam krinka ne raztrga. Nos je lahko trioglat (glej št. 3.) ali cevast (glej št. 2.), vlepimo ga na krinko na odgovarjajoče mesto (odprtino). Obrvi in trepalnice pa izrežemo po sliki 4. in 5. Ravno tako izrežemo brke in brado iz barvastega papirja. Lasje so narejeni iz istega papirja. Nalepljene gube in pege napravijo krinke še bolj šaljivo in zanimivo.

II. TOVARNA ZA GIRLANDE IN UMETNE RASTLINE

Ko si uspel s prvim prikazom in žel odobravanje, preidi takoj k drugi točki sporeda. Preden pa te naučimo drugega prikaza, ti moramo zabičati nekaj zelo važnega. Gledalcem je zadeva ugajala, radi bi, da bi prikaz ponovil. Ploskajo in cepetajo, vzdikajo ti: Še enkrat! Toda ne daj se premotiti. Za odobravanje se prijazno pokloni, vztrajaj pa na tem, da preideš takoj k drugemu prikazu. Zakaj? Prvič ni nihče opazil tvojega početja, drugič bi se morda že temu ali onemu odprle oči. Če bi prikaz še večkrat ponovil, bi gotovo že dokaj gledalcev doznalo, kje tiči skrivnost tvojega znanja. V tem trenutku, ko so se njih oči navadile opazovati kretanje, ki niso zanje, si izdan — in konec je tvoje slave. Vsi bodo ponavljali prikaz. Marsikdo bo na zahtevo hotel pokazati, da zmore isto kakor ti. Namesto da bi te občudovali, te bodo osmešili. Do tega pa nikakor ne sme priti. Torej pozor! Ne ponavljaj nobene točke sporeda, tudi če še tako ugaja gledalcem. Še med odobravanjem in zahvalo se pripravi na drugi prikaz.

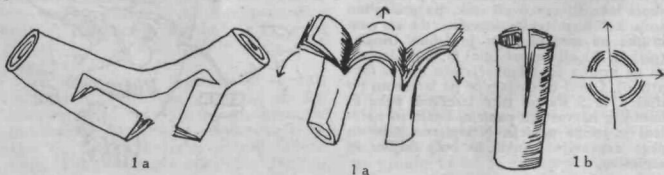
Po nekaj uvodnih besedah prični takoj z drugo točko sporeda.

Prikaz

Vzemi z mizice nekaj pobarvanih papirjev, jih zavij v zvitek (rolo), na hitro pomečkaj zvitek papirjev v roki, da napraviš vtis, kakor da hočeš vse strgati, nato pa potegni iz zavitka krasno girlando. Nato pričaraj še prekrasno palmo. Prijetno se nasmej in zahvali za ponovno odobravanje. Med mečkanjem papirjev obrazloži, da so papirnate girlande dobrodošle za razne ljudske veselice, ter da so zelo drage, ker jih izdelujejo le inozemske tvornice. Ti pa da jih narediš brez strojev, rezil, škarij in lepil, kar tako na brzo roko. Pa še omeni, da so ti razne tvornice ponujale ogromne zneske, če bi jim izdal tajno svoje tovarne itd, itd.

Pribor

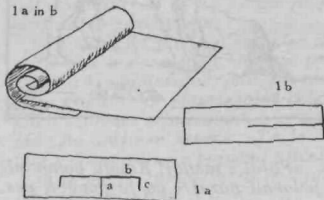
Za prikaz rabiš štiri do osem barvanih papirjev in nič drugega. Papirji naj ne bodo premočni in tudi ne pretanki, kakor na primer svileni papir, ampak taki, kakor jih rabijo za ulične letake oz. lepake. Na obeh

straneh morajo biti barvani. Tak papir imenujemo kuler- (couleur) papir. Najboljši so za to zeleni, rdeči in rumeni papirji. Veliki naj bodo približno 12 krat 20 cm.

Razlaga

Vzemi najprej tri do štiri papirje raznih barv. Okoli prsta zavij prvega v zvitek (rolo), ki se ne sme dotikati preveč prstov; torej ne preveč na tesno. Preden si zavil prvi papir do konca, vključi že drug papir

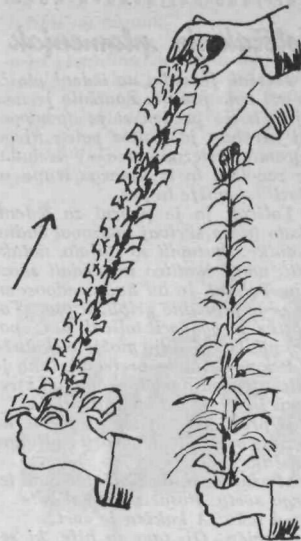

in ga zavijaj — potem pa tretjega ali celo četrtega. Vsi papirji tvorijo rolo, v katero z lahkoto vtakneš prst. Zvitek nato nekoliko stisni, da bo na lažno stlačen, nakar ga prični trgati. Za prikaz a, t. j. za girlando, pretrgaj zvitek na sredi do polovice širine. Nato spet od tam dalje pravokotno na obe strani od iztržka, do polovice vsake polovice in končno pravokotno do polovice širine, kakor to kažeš na risbi 1. a, b, c in 1. a.

Nato izravnavaj natrgani zvitek, da bo dobil prejšnjo obliko in da lahko prst vtakneš vanj. Pazi, da ga ne pomečkaš. Biti mora, kakor da ni bil natrgan. Zdaj prelomi zvitek tako, da se ti srednji iztržek odpre in da dobiš oba konca zvitka skupaj. Nato ju primi z levico, z desnico pa srednje lističe, da jih izvlečeš iz zvitka. Medtem dobro zgrabi prvi listič, ki se ti v polkrogu nudi za prijem, in ga hitro potegni navzgor. Izvlekel boš krasno raznobarvno girlando. Pokaži jo gledalcem od vseh strani, potem pa jo takoj odloži. Zvitek si moral prav za prav dvakrat nalahno potlačiti. Prvič zato, da si ga lahko natrgaval, drugič pa zato, da so se ti pokazali listki za poteg. Ko drugič stisneš zvitek, ga obrni za 90°.

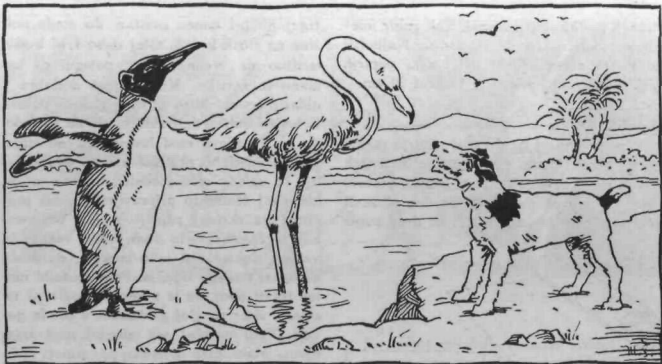
Ako pa hočeš izvleči palmo, zavij tri do štiri papirje, kakor pri prikazu a. Na-

trgaj jih pri koncu zavitka do srede dolžine na štirih krajih. Glej risbo 1. b! Poišči sredino oz. srednji listič, potegni ga nalahno iz zvitka. Ko ga imaš dodobra v oblasti, izvleci hitro iz roke gotovo palmo. Z levico dobro drži zvitek, ali ne pretrdo, da se ti zadeva med izvajanjem ne strga. Ta prikaz ti bo prinesel mnogo odobravanja in ugleda med gledalci. Seveda moraš biti zanj temeljito pripravljen. Izreži prej doma na skrivaj papirje raznih velikosti, kar iz časopisov, in vadi, vadi, vežbaj in vežbaj, dokler nisi tako spreten, da nihče ne opazi tvojega trganja. Pred gledalci moraš trgati tako, da le mestoma pogledaš na zvitek, sicer pa glej gledalcem v oči in govori. Tudi položaj rok menjaj med trganjem. Malo niže kolenu, pa zopet malo više, do prsi, da s tem onemogočiš mirno opazovanje gledalcev. Poizkusi in napiši,

česa morda nisi razumel ali v koliko ti je zadeva uspela. O načinu izvajanja pa — molči!

(Dalje prihodnjici.)

Marijana Željeznova-Kokalj

Tolščak in plamenjak

Tolščak je sedel na ledeni plošči in zrl leno predse. Završalo je nad njim in še preden si je opomogel od strahu, je čepela poleg njega ogromna železna ptica. V trebuhu je zacvililo in iz njenega trupa so zlezli — možje in pes.

Tolščak jo je pobral za ledeno skalo in na skrivaj opazoval čudne potnike. Postavili so stojalo, nataknili nanj škaflico in gledali skozi njo. Tolščak je bil hudo radoveden in se je previdno približal psu. »Tovariš,« je ogovoril tolščak psa, »povej mi, kaj gledajo možje v škafli?«

Pes se je malo pretegnil, taka je bila njegova navada, zamahal z repom in dejal: »Fotografirajol«

»Oprosti mi, toda prav nič te ne razumem«, je odgovoril vljudno tolščak.

»Pozna se ti, da živiš daleč od lepega sveta! Posneli bodo slike!«

»A tako! A kakšen je svet?«

»Prelep! Oj, tam so hiše, ki segajo do neba, ceste, mostovi, vrtovi, anti, vlaki...«

»Rad bi videl te lepe reči!« je menil tolščak.

»Pojdi z menoj! Kmalu bomo odpotovali nazaj!« ga je povabil pes.

»No, bom pa šel«, je zadovoljno menil tolščak in sledil psu v zrakovplov.

Kmalu je zabrenčal stroj. Tolščaku se je zazdelo, da mu zmanjkuje tal in zastokal je. Pes ga je potolažil: »Tako se godi vsakemu pri prvem letenju.«

Tolščak se je premagoval in junško vzdržal polet. Ko je bil spet na varnih tleh, se ni mogel načuditi čudom, ki so ga obdajala. Prijatelj psiček je imel prav — med ljudmi ni tako dolgočasno kakor ob Lednem morju. Toda prehitro se je naveličal čud, tudi ribe mu niso šle tako v slast, kakor doma. Polastila se ga je žalost, ki ji pravimo — domotožje.

Psiček je opazil njegovo izpremembo. Tolažil ga je in mu dejal: »Kmalu pojdemo v Afriko. Boš videl, kako je tam.«

In res, spet je tolščak zlezel v zrakoplov. To pot se mu je zdela vožnja prav prijetna. V Afriki pa mu ni bilo všeč. Preveč je peklo sonce. S psičkom sta najraje počivala ob vodi in se hladila. Spoznala sta se s slokim plamenjakom. Tudi plamenjak se je zanimal za svet.

Psiček mu je pripovedoval o studencih, ki nikoli ne vsahnejo, tolščak o velškanskih ledenih ploščah v morju.

»Kar navdušila sta me za svet!« je dejal plamenjak. »Kako lepa je, če veš kaj novega povedati!«

Psičku ni bilo treba dosti prigo-varjati, da se je plamenjak odločil za potovanje v Evropo. Lepo so sedli vsi trije v zrakoplov v veliko veselje posadke. In kako so bili vsi trije ponosni, ko so jih možje fotografirali v zrakoplovu.

»Ta slika bo prišla v časopise in vsi ljudje bodo zvedeli, da smo potovali z zrakoplovom«, je dejal psiček. Pokazal je plamenjaku sliko, kako vstopata s tolščakom v zrakoplov na daljnem severu. »Ta je že bila v časopisih«, je pojasnil psiček.

»Kaj pa je časopis?« se je zanimal plamenjak.

Tolščak je previdno molčal, ker ni hotel izdati svoje nevednosti, psiček pa je razložil: »To je velik papir, ves drobno potiskan. Ima slike, pod katerimi je zapisano, kaj pomenijo. Ljudje radi čitajo časopise, ker jim povedo vse, kar se dogaja na svetu.«

Zrakoplov je pristal na letališču. Plamenjaka je malce zeblo v lepi Evropi, tolščaku pa je bilo vroče.

Tolščaka in plamenjaka so nastanili v živalskem vrtu. Videla sta nebotičnik iz svojega novega bivališča. Svigali so mimo avti, drdrali vlaki, nad njima so brenčali zrakoplovi. Prijazni otroci so jima prinášali kruhka in tudi psiček ju je obiskoval.

*

Toda jeseni je plamenjak globoko povešal glavo. Lastovice, žerjavi, štorcklje, škorci so v jatah odleteli proti sončnemu jugu. Plamenjak je zdihoval ... in ... izdihnil.

Tolščak je presamotaril zimo. Spomladi pa so brzele jate divjih gosi proti severu. Tolščak je hiral ... in obležal negiben med cvetočimi narcisami.

Psiček pa je postajal začuden pred praznimi kletkami svojih prijateljev. Čakal ju je. Nista prišla ... Zato je dolgo žalostno in zateglo lajal. Ni mu šlo v pasjo glavico, zakaj sta se prijatelja plamenjak in tolščak tako zgodaj poslovila od tega lepega sveta ...

* * *

NA PUSTNI TOREK

„Očka in mamica z doma sta šla ... Radio bomo sami navijali, pojdemo v Prago, na Dunaj, v Paris; kej bo najlepše, bomo ostali.“

Maja in Marko pa Breda, Boštjan, vsi se krog radia danes vrtijo, Igor pa velik je sladkosned, njemu le v kuhinji krofi dišijo.

Iz mladih let

EJ, MLADOST TI MOJA!

Moja zgodnja mladost, kakor sem izvedel od staršev, je bila zelo pestra. Toda na žalost vam ne morem postaviti pred oči vseh doživljajev tako lepih, kakor so bili v resnici, kajti moj spomin ne sega tako daleč in tako jasno v preteklost. Reš je, da so mi nekateri dogodki ostali živi v spominu, toda ne morem jih povezati med seboj, kakor to delajo pisatelji. Sem šele začetnik. Zato mi, prosim, nikar ne zamerite suhoparnega naštevanja in slabe zveze med raznimi dogodki. Sem pač še dijak. Ker tudi v šoli nisem navajen delati dolgih uvodov, bom tudi tu kar začel.

Stara, s slamo krita hiša, vrt s podrtim plotom, hlev s kolarnico spredaj, stari čebelnjak in drvarnica, to je bila moja rojstna hiša. Skromna lesena koča, nekoliko

odmaknjena od bližnje vasi, ni bila več prava vaška hiša, temveč nekako potisnjena v hribe. V vasi pa so ji rekli Kocjanova bajta. Sam ne vem, kako je to ime nastalo. Le toliko vem, da vaški dečki niso imeli dobrega vtisa o njej. Večkrat so se prerobato izrazili o njej z besedo podrtija ali bajta. Tudi mene so pozneje imenovali bajtarja. Toda jaz nisem bil istega mnenja. Meni se je zdela naša hiša kakor kraljestvo, v katerem je bilo toliko zabavnih in lepih reči. In ti pobalini z vasi! Kako grdo so se izražali o našem poslopju! Najraje bi jih bil povabil k nam na vrt ali pod kolarnico, da bi videli, kako krasno se je igrati z menoj — pa bi bilo konec njihovega prezira. Toda nisem jim priročil, da bi se enkrat pozabavali v po-

poldanskem soncu pod kolarnico. Sam sem rajši užival neštete stvari, ki so bile v uti in listnjaku. Skoraj vsak dan sem razkopaval po listju v listnjaku ali po slami, ki je bila v uti. Izvlekel sem ves radosten stare plužnice in se začel voziti po kolarnici, ker je bila precej nagnjena. Ker sem bil še majhen in nisem znal voziti, sem se zaletel v debeli podstavek pri stiskalnici. Vsak bo mislil, da sem tekel k očetu ali mami. Toda, Bog ne daj! Potem bi bil še tepen povrhu. Udaril sem se na nogo. Zavil sem jo v predpasnik in odkorakal na stopnice, kjer je sonce najhuje pripekalo. Malo sem se zjokal, potem pa sem gledal proti vasi.

Začel sem misliti na one »frkovce«, ki so me tako grdo zmerjali. Kesal sem se, da jih nisem povabil, da bi se tudi kateri izmed njih tako hudo ponesrečil, kakor sem se jaz. Toda spomnil sem se, da bi me potem še bolj sovražili. A škodoželjnost je bila hujska od strahu pred sovraštvom tovarišev. Sklenil sem, da jih bom povabil in zapeljal, da se bodo začeli voziti po plužnicah. Upal sem, da se bo kateri zaletel v klado.

Šel sem v vežo, kjer je oče brusil sekiro. Vprašal me je, zakaj se tako kislo držim. Nisem mu odgovoril, pač pa sem se obrnil v stran in začel žvečiti predpasnik. Oče me je udaril po roki, rekoč: »Fej te bodi!« Toda nisem mogel zdržati. Vtaknil sem prst v usta. Gledal sem nekaj časa molče očeta, potem pa sem zlezal na okno in začel brskati po skrinji, kjer je imel oče žeblje in druge potrebščine. Po nerodnosti sem podrł neko steklenico na tla. Oče me je potegnil za ušesa in me položil čez koleno. Nekajkrat me je udaril in me okregal. Tedaj je privrelo iz mene kakor iz vrelca. Vse solze, ki sem jih kupal že od takrat, ko sem tako nesrečno padel, so privrele iz mene. Jokal sem v prvi vrsti radi plužnic, potem zaradi pobalinov, najmanj pa zaradi tega, ker me je oče natepel.

Da bi se me oče iznebil, me je poslal v trgovino po tobak. Bolj bi mi ne mogel ustreči, kakor s tem, da me je poslal na vas. Zopet bom prost in lahko bom brez skrbi žvečil svoj ljubljeni predpasnik! Toda ni mi bilo toliko za predpasnik, kakor za tovariše, ki si bodo danes polomili noge na mojih dragih plužnicah. Mislim sem vso pot na Kolarjevega Naceta, ki mi je še celo kamen vrgel, ko sem mu objubil, da ga bom zatožil njegovemu očetu. Najprej bom njemu dal plužnice, da se bo prvi zaletel... Tako sem kmalu prišel do trgovine. Vstopil sem. Za pultom je stala de-

bela ženska in me tako grdo pozdravila, da bi najraje tudi njo povabil na plužnice.

»Čigav pa si? A, že vem, bajtarjev Pepek!«

Oho, tudi ta mi reče bajtarjev! Kaj, ko bi tudi njo povabil na plužnice? Oh, ne, ona je prevelika!

»No, ali slišiš! Po kaj si prišel?« me je ponovno ogovorila.

»I no! Po tobak, kakor vedno!« sem ji hlabro odvrnil.

Dala mi je tobak in me vprašala po očetu:

»No, kaj pa kaj očka delajo!«

»Po tobak so me poslali!« sem se odrezal.

Ona pa se je glasno zasmejala.

Potem sem hitro tekel na trg, kjer je bil vaški vodnjak. Tam so se navadno zbirali učenci ali po mojem mnenju pretepači. Tudi danes sem jih našel tam. Zbirali so se tam, da bi pretepli cigančka, ki je naščuval nanje svojo opico, da jih je opraskala. Slišal sem, ko je eden izmed njih povedal, da gre ciganček proti nam. Odpravili so se s palicami nanj. Jaz pa sem šel tiho za njimi. Nihče se ni zmenil za me. Vsi so mislili na cigančka. Mislim sem jih povabiti, toda premislil sem si. Vedel sem, da gredo proti nam in da jih bom lahko doma povabil.

Ko smo prišli do naše hiše, smo res zagledali raztrganega cigančka z opico, ki je venomer vreščala. Sram me je povedati, da sem se bal obeh. Toda, kar je res, je res! Hitro sem smuknil v sobo, kjer je oče ravno pospravljal za cigančkom. Dal sem mu tobak in stekel k oknu. Gledal sem nekaj časa skozi okno in videl cigančka, ki je kazal vaškim fantom nekaj veččin. Fantje so se ravno pripravljali, da bi namlatili cigančka, ko sem stekel ven. Ciganček je slutil nevarnost, zato se je umaknil proti našim vežnim vratom. Toda najpogumnejši je prišel tudi tja in udaril opico krepko po glavi. Ciganček se je ujezil in naščuval opico nanj. Toda mesto njega je opraskala mene, ker nisem mogel bežati. Začel sem se jokati. Fantje so odnehal in se umaknili pod kolarnico, cigančka pa je oče napodil.

Spomnil sem se na svoj sklep. Sedaj se mi je nudila prilika, da jih povabim. Tekel sem pod kolarnico, kjer so se ravno pogovarjali fantje, da bi šli za cigančkom in ga nabili v gozdu. Šel sem v listnjak in privekkel iz njega plužnice. Takoj so se začeli fantje zanimati zanje in so opustili misel na cigančka. Najprej sem jih ponu-

dil Nacetu. Ta res sede nanje in se pelje doli. Čakal sem, kdaj se bo zaletel. Toda čakal sem zaman. Peljal se je brezhibno. Ves ogorčen sem mu jih prepustil še drugič. Toda tudi to pot se ni zaletel. Ker

sem bil jezen, mu jih nisem hotel več dati. Ze sem jih menil nesti v listnjak, ko sem se spomnil, da se ne znajo vsi tako dobro voziti. Ponudil sem jih drugemu. Tudi ta se je peljal doli kakor na kolesu. Vsem sem jih dal, toda nobeden se ni zaletel. Nisem jih hotel več dati. Vrgel sem jih v listnjak in tekel k mami. Le malo je manjkalo, pa bi začel jokati. Ne vem več, kaj so tovariši potem počeli, ker se ne spominjam. Le to vem še, da jih je oče kmalu napodil domov, ker si je Nace vendarle zvil nogo.

Jože Spanring

*

ZA ZIMSKI GOD

Ko vse rože bi vzcvetele
in livade zadehtele,
bi natrgal rož cel šop,
Ti podaril jih za god!

Zdaj še daleč je poletje,
polje še pokriva sneg,
skrito je pod zemljo cvetje,
si ne upa na spregled.

In zato Ti nimam dati
cvetja razcvetelega,
dam Ti raje srce svoje,
imej ga za darilce moje!

Božidar Kokotec

Spoštovani gospod Doropoljski!

Moja mamica Vam je pisala v uradni-
štvo »Zvončka« še pred svetovno vojno
dolgo pismo, ki ste ga tudi priobčili v Va-
šem kotičku. Še zdaj mi večkrat pripove-
duje, kako je bila tedaj srečna, ko je vi-
dela svoj dopis natisnjen v »Zvončku«.

Ali bom jaz tudi tako srečen?

Očka mi je naročil »Zvonček« za god,
ki ga praznujem 22. januarja. Naročnino je
takoji nakazal po poštoznici. Pravi, da mo-
rajo vsi Slovenci podpreti Vaše narodno-
obrambno delovanje, da bo čim več otrok
izven naše ljubljene Jugoslavije brezplačno
prejemalo Vaš lepi list.

Jaz sem z »Zvončkom« zelo zadovoljen.
Obe številki sem prečital z velikim zani-
manjem.

Zdaj bi Vam pa rad sporočil še eno
prošnjo. Z navdušenjem zbiram znamke,
nimam jih pa še kaj prida. Vi dobivate
mnogo dopisov iz vseh krajev sveta, kjer
žive Slovenci. Ali bi bili tako dobri in mi
— kadar boste utegnili — poslali nekaj
teh znamk? Lepo Vas prosim zanje in zelo
Vam bom hvaležen.

Prisrčno Vas pozdravlja
vdani

Vinko Novak, dijak I. r. gimn.,
Ljubljana — Kolizej.

★

Ljubi gospod!

Ta list bo prišel k Vam čez Karavanke
in bo prinesel mnogo pozdravov vsem
»Zvončkarjem«.

Zelo smo se razveselili Vašega »Zvon-
čka«. Dali so nam ga domači gospod žup-

nik, ki zelo skrbe za nas. Brala nam ga je
pa najprej mama od Marije. Posebno smo
radi poslušali povest »Njene jaslice«, ki
piše o naših krajih. V drugi številki pa smo
se zelo smejali zgodbi v podobicah »Za-
čarani pustni krofi«.

Veseli smo, da toliko sestic in bratcev
misli na nas.

Zato vsi štirje prav lepo vse pozdrav-
ljamo in še prosimo za »Zvonček«.

Anton in Leopold, učenca,
Marija in Valentina, učenki.

★

Dragi gospod Doropoljski!

Jaz sem že drugo leto naročen na »Naš
rod«. Ko pa je bilo v »Jutru« naznanjeno,
da bo »Zvonček« prinašal veliko lepih spi-
sov, sem prosil ljubega ateka, naj ga tudi
meni naroči.

Z največjim veseljem sem prejel prvo
in drugo številko letošnjega leta. Čitam ga
zelo rad, najbolj mi ugaja povestica »Mi-
hec Pihec« in pesmice Otona Zupančiča.

Najlepše Vas pozdravlja

Julijan Jerman,
uč. III. a razreda v Domžalah.

★

Vsem šestim dopisovalcem se prav
lepo zahvaljujem za pozdrave, zlasti
»Zvončkarjem« onstran visokih Kara-
vank. Vinkovi prošnji bom prav v
kratkem skušal ustreči, saj se mi je res
že nabralo precej take robe.

Pa še kaj se oglasite, mladi prijatelji!
Pozdravljeni!

Gospod Doropoljski.

Zastavice za brihtne glavice •

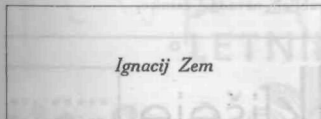
KRIZANKA

Vodoravno: 1. obrtnik; 6. naslada; 11. kosilo; 12. telesni organ; 14. gora na Koroškem; 15. padavina; 16. boleš; 17. žensko ime; 18. pritok Volge; 19. trojanski junak; 21. šport; 22. stvar; 25. pesem; 27. počitniško bivališče; 28. oziralni zaimek; 29. moško ime; 31. osebni zaimek; 34. zaključek; 35. okrajek; 37. časovna enota; 39. veznik; 41. reka; 42. omot; 43. obžalovanje; 44. žival; 45. zavitek; 46. žensko ime.

Navpično: 1. mesto v Jugoslaviji; 2. svod; 3. stročnica; 4. žensko ime; 5. truma; 6. posoda; 7. vas nad Tržičem; 8. svetopisemska oseba; 9. kuhinjska potrebščina; 10. rastlina; 13. pogorje; 19. dan; 20. mesec; 23. žensko ime; 24. pečina; 25. sorodnik; 26. stari oče; 28. dir; 30. breg; 32. reka v Rusiji; 33. kos zemlje; 35. pleme; 36. obluba; 38. del voza; 39. dejanje; 40. žuželka; 41. gaj.

POSETNIKA

Ignacij Zem

Kaj je ta mladenič?

PREGOVOR

Slovan, gajba, začimba, nesmisel, glog, atlet, mačica.
(Vzemi iz vsake besede tri zaporedne črke!)

KVADRAT

Vodoravno in navpično:

	1	2	3	4
1	A	A	A	E
2	E	G	G	K
3	L	L	O	O
4	P	P	R	R

1. kos pohištva;
2. položaj;
3. pripadnik evropskega naroda;
4. denarna enota.

ZLOGOVNICA

Iz zlogov ce, cen, da, gla, kre, lec, li, me, pa, pan, par, ro, sli, son, sre, va, va sestavi devet besed, ki pomenijo: 1. tolovaja, 2. dan, 3. ribo, 4. šolsko potrebščino, 5. prst, 6. nebesno telo, 7. sadež, 8. podpor- nika umetnosti, 9. del telesa. Srednje črke dobljenih besed povedo dan v letošnjem marcu.

REŠITEV UGANK IZ FEBRUARSKE ŠTEVILKE

1. Znamenje. Ključ: Novo mesto, februar, železo, Podjuna, Špik. — Tam za morjem, za zelenim morjem, tam so zlata polja, pa za polji, za poljanami nam šume lesovi. Trije fantje, trije fantje mladi nima domovja ne družine, pa domovje naše zdaj bo onkraj morja.

2. Besednica. Flavta, revček, armada, Naprej, janjec, Angela, traven, atlant, — Franja Tavčarjeva.

3. Pregovor. Krivično blago nima teka.

4. Kvadrat. Obla, Bled, leča, Adam.

5. Enačba. Vrh + (nit — t) + (kad — d) = Vrhnika.

VSE UGANKE SO PRAVILNO REŠILI:

Milica Macarolova, Gornje Pirniče; Vladimira Koširjeva, Kočevje; Vlasta Vagajeva, Novo mesto; Zlatica Jugova, Beograd; Branko Šumer, Šoštanj; Božidar in Milena Kokotčeva, Stara cerkev pri Kočevju; Danica Hočvarjeva, Marija Grabrijanova in Snežka Sterbenčeva, Metlika; Majda Šlajpahova, Anka Štrukljeva, Jadka Suševa, Stanko Ponikvar, Anka Selkova in Gustav Zadnik, Ljubljana; Vladko Filipič za slovenski razred šole v Mozlju pri Kočevju; Anica Gregorčeva, Murska Sobota; Angela in Jožica Majaronovi, Borovnica; Henrik Neubauer, Golnik; Ivan, Marjan, Matko in Terezika Svoljšakovi, Dob pri Domžalah; Kazimir Komovec, Laze, p. Planina pri Rakeku (kvadrat).

26. januarja ponoči so opazovali po vsej srednji Evropi med 20. in 22. uro izredno močan sij, o katerem so mislili, da prihaja od nekega nočnega požara. Kmalu pa je bilo jasno, da ne gre za požarni odsev, ampak za nebesni pojav, za tkzv. severni sij ali polarno luč. Ta pojav je v naših krajih redek, v severnih pokrajinah pa nastopa pogostoma. Prav na severu pa je ta sij nekaj vsakdanjega, zlasti tedaj, ko vlada tam šestmesečna polarna noč. Največji severni sij so opazovali v noči 9. januarja l. 1831. Segal je od Madrida do Sibirije.

V Splitu bodo 30. marca slovesno spustili v morje prva dva naša torpedna rušilca, ki sta bila zgrajena v naši ladjedelnici. Rušilca sta dolga po 100 metrov. Krstili ju bodo z imeni »Zagreb« in »Ljubljana«. Nova torpedna rušilca sta istega tipa in iste velikosti kakor rušilec »Beograd«, ki ga je pred nedavnim zgradila za Jugoslavijo neka francoska ladjedelnica.

V Sofiteinu na Švedskem živi 6 let star deček, ki je tako močan, da z obema rokama vzdigne s tal 90 kg težko utež. Z vsako roko pa brez posebnega napora dvigne po 50 kg. Medtem ko se drugi otroci igrajo, se on vadi v dviganju uteži. Ko so ga zdravniki preiskali, so izjavili, da je dečko tako močan, da lahko mirno vzdigne tako težke predmete, ker mu to nič ne škoduje.

Leta 1898. so zgradili enega največjih jeklenih mostov, ki je spajal Združene države Severne Amerike s Kanado preko znamenitega Niagarskega vodopada. Most je bil dolg 750 metrov in je visel na 400 metrov dolgih kabljih iz jekla. Razsežnost lokov je znašala 280 metrov. Most je visel 60 metrov nad morsko površino. Koncem januarja je vlekel po srednji Ameriki tako

mrzel val, da je povzročil ogromno zaledenje Niagare. Celi ledeni hribi so se valili proti mostu. Dne 27. januarja so začeli led razstreljevati, da bi rešili most, katerega so ogrožale ledene mase. V noči na 28. januar pa se je zaradi ponovne poostritve zime nakopičilo toliko ledu, da most ni več vzdržal in se je podrł.

Kitajci štejejo po svojem štetju leta v skupine po 12 let. Posamezna leta te skupine imajo kaj čudna imena, in sicer: podgana, vol, tiger, kunec, zmaj, kača, konj, ovca, opica, pišče, prašič in pes. Letos 1. februarja se je pričelo tigrovo leto.

Nekemu nemškemu društvu za raziskavanje morse globine se je posrečilo doognati največjo globino morja, in sicer v bližini Filipinov. Morje je tam 9870 metrov globoko.

Iz Caracasa v Venezueli poročajo, da je ameriški letalec Augel po naključju odkril velik slap 400 kilometrov južnovzhodno od Bolivarja. Voda bobni z višine nad 800 metrov v globočino. Doslej največji znani slap je bil oni v Britski Novi Gvineji, ki pada iz višine 600 metrov.

Francosko časopisje poroča, da bodo na otoku Uuessant, ki leži nedaleč od bretonske obale, zgradili letos nov velik svetilnik, ki bo največji, kar jih je do zdaj na svetu. Visok bo 40 metrov. Sam žaromet bo imel v obsegu 13 metrov. V njem bodo namestili dve skupini leč, skozi katere bo sijala svetloba, močna okoli 500 milijonov sveč. Ob slabem vremenu bosta sijala s tega svetilnika dva svetlobna snopa iz električnih obločnic, pri jasnem vremenu pa bodo uporabljali navadne žarnice.

Kar potrebuje mladina

v šoli in doma,
dobi v

Učiteljski knjigarni
v Ljubljani — podružnici v Mariboru

Poselna
priporočamo
bogato izbrano lepih
mladin. knjig za znižanih
cenah. — Izberite knjige po
cenikih, ki jih imajo šolski upravitelji!

klišeeje

izdeluje klišarno

»JUGOGRAFIKA«

Ljubljana, Sv. Petra nasip 23

enobarvne,
večbarvne,
za časopise,

knjige, revije,
razglednice itd.